

Vēsturiskie akmeņi Rīgas kultūras pieminekļos un analogi LU Muzeja kolekcijās

Dr. geol. Vija Hodireva

Pētījuma mērķis

Izpētīt Latvijas Universitātes (LU) Muzejā saglabātos Rīgas vēsturiskajās celtnēs izmantoto dabīgo akmens materiālu autentiskos paraugus un noteikt to analogus, kas varētu tikt izmantoti nepieciešamai būvju restaurācijai. Kā arī veicināt sabiedrības izpratni par unikālās kolekcijas nozīmi Latvijas kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas un restaurācijas kontekstā.

Pētījuma metodes

Materiālo liecību izpēti no kultūrvēsturiskajiem objektiem un LU Muzeja Ģeoloģijas kolekcijās saglabāto iežu paraugu ģeoloģiskās analītiskās metodes; salīdzinošā metode.

Pētījuma kopsavilkums

Rīgas vēsturiskā centra unikālajās celtnēs: Rīgas pilī, Doma baznīcas ansamblī, Pēterbaznīcā, Triangula bastionā un visā pilsētas nocietinājuma mūrī, kā arī Brīvības pieminekļi, Brāļu kapos un citos laika gaitā izmantoti dažādi dabīgie akmens materiāli. Zināms, ka tie ir vietējas izcelsmes: devona perioda dolomīts un tā paveids gliemeždolomīts, saldūdens kaļķiezis jeb šūnakmens, kā arī ārzemju skaistie, dekoratīvie, izturīgie akmeņi: granīts, travertīns, marmors, smilšakmens, kas ievesti Latvijā no tālienes, lai gan nav zināma to konkrētā izcelsmes vieta vai atradne.

LU Muzeja Ģeoloģijas kolekcijās tiek saglabāti Rīgas kultūrvēsturiskajās celtnēs izmantoto dabīgo akmens materiālu unikālie paraugi, kas ievākti objektu sakopšanas, atjaunošanas un restaurācijas darbu gaitā. Ģeologi, citu specialitāšu eksperti, arī LU Muzeja darbinieki ir pētījuši un novērtējuši gan akmens īpašības, gan piemērotību izmantošanai būvēs un pieminekļos. Detalizēti apzinātas to izmaiņas un pārvērtības, īpaši jau pilsētvidē. Tādējādi gan sākotnējie, gan analogie, restaurācijā lietotie, ir pieejami LU Muzeja kolekcijās gan speciālistiem turpmākiem praktiskās ievirzes pētījumiem, gan ieinteresētiem muzeja apmeklētājiem.

Mineralogiskām un petrogrāfiskām metodēm pētīto kolekciju paraugu analīžu rezultāti sniedz ļoti vērtīgu informāciju par akmens materiālu izcelsmes vietām, kā arī to aizvietošanas analogiem, kas būtu nepieciešami restaurācijas darbos. LU Muzeja ieguldījums ir gan plašākas sabiedrības informēšana par procesiem vidē pilsētā, gan speciālistiem pieejamās akmens materiāla paraugu kolekcijas, kas noder pētniecībai un salīdzināšanai ar analogiem, tai skaitā izmantojot konkrēto materiālu analīzēm mūsdienu tehnoloģijām.

Pilsētvidē dēdējuša
gaiši pelēcīgā
dolomīta detaļas
Doma baznīcas sienā
2003.gadā (A) un
paraugs analogs (B)
iespējamai
aizvietošanai no
devona perioda
dolomītu slāņkopas.
LU Muzeja krājums

Cilņi (A, B) Rīgas Brāļu
kapos no kavernoza
Latvijas dolomīta uz
gaišā travertīna sienas
2025. gadā.
Foto: V. Hodireva

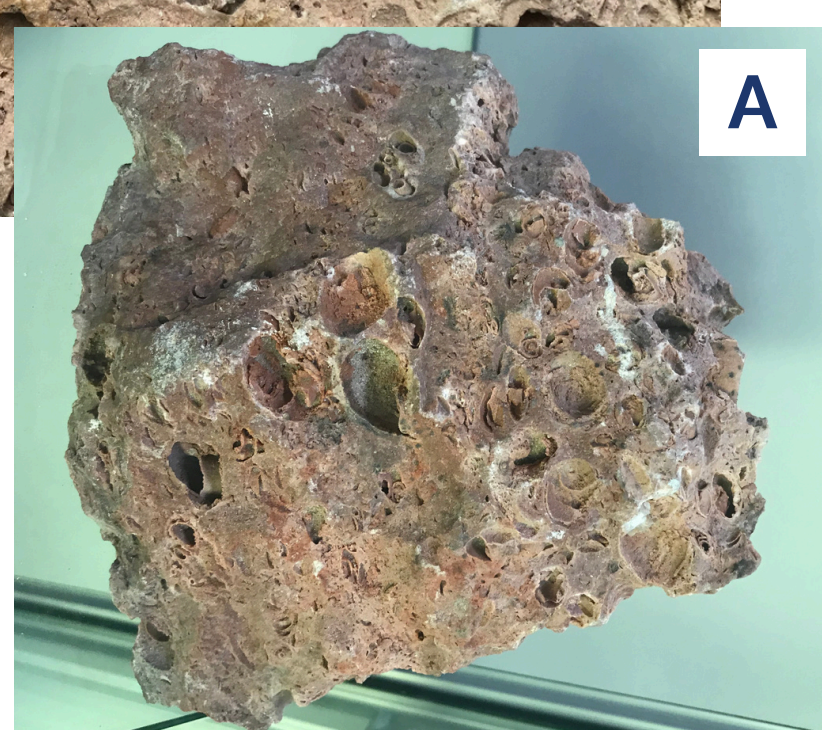

LU Muzeja
sērijas grāmata
"Latvijas kristāli":

Saulkalnes sārtais kavernoza marmorveida
gliemeždolomīts (A, B-detaļa) no Vecrīgā
sagrautas Viduslaiku celtnes pagrabtelpām
blakus Melngalvju namam un analogiska
dolomīta tipa aizvietošanai izmantojamais
Rīgas celtnēs no Biržu-Pūteļu dolomīta
atragnes (C).
LU Muzeja krājums

LU Muzeja krājums

MĒNEŠA
PRIEKŠMETS.
Apdares
marmorveida
dolomīts:

Brīvības pieminekļa
travertīns (būvniecībā
izmantots 1934.gadā) no
(2001.gadā) restaurācijā
aizvietojamā bloka (A) ar
piesārņojumu un travertīns
no analogiska dabīgā
akmens no tās pašas Tivoli
atragnes (Romās apkaime
Itālijā).

LU Muzeja krājums

